

Herb gminy

Autor: Szczepan Komoński
czwartek, 12 lipiec 2007

OPIS

W czerwonym polu tarczy umieszczony jest centralnie biały znak w kształcie dużej litery "W". Według niektórych autorów opisujących herb jest to litera "M" odwrócona. Inni opisują herb jako cztery białe pasy ułożone w kształcie dużej litery "W" lub odwróconej litery "M". Kromer i Niesiecki podają, iż jest to litera "W", Długosz i Paprocki używają określenia łąkawica, krzywizna. Ostrowski blazonuje jako dwie krokwie połączone w kształcie litery "W".

NAZWA

Herb Awdaniec posiada kilka nazw: Abdank, Białkotka, Łękawa, Skarbek, Skuba oraz Habdank - co znaczy "dziękuję".

GENEZA

Jedna z legend przytoczona przez Niesieckiego głosi jakoby nadanie tego herbu wiązało się z postacią legendarnego krakowskiego szewczyka Skuby, który w dowód uznania za pokonanie wawelskiego smoka tak właśnie został nagrodzony. Książę Krakus nadając Skubie herb Abdanka włożył weń literę "W" od Wawelu jako miejsca zdarzenia. Z innego przesłania można się dowiedzieć o dzielnym pułkowniku z rodu Skubów broniącym pogranicza Sarmatów Niemieckich przed Rzymianami. Za dzielność i mężność w walce otrzymał literę "W" w herbie, najprawdopodobniej od rzeki Wisły, znad której pochodził. Jeszcze inna historia głosi o pojedynku jako stoczył odważny przedstawiciel rodziny Skubów z jakimś bardzo groźnym wojownikiem pochodzącym z Niemiec. Pojedynek został wygrany, a pan rycerza będący świadkiem całego zdarzenia nadał w dowód uznania ów herb. Żaden z historyków nie jest jednak w stanie określić kiedy to miało miejsce. Herb ten znany był Długoszowi i został przez niego opisany. Występuje również w przekazach związanych z bitwą pod Grunwaldem. Najdawniejsze pieczęcie pochodzą z 1228 roku używane przez wojewodę sandomierskiego. Najbardziej rozpowszechniony był w ziemi kaliskiej, sandomierskiej i sieradzkiej.

{jgxfal folder:=[images/stories/photo/galeria2] title:=[Herb Awdaniec] cols:=[4]}

ZWIĄZEK HERBU Z REGIONEM

Z herbem Awdaniec Borowa jest związana od początku XV wieku. Jak podaje herbarz Bonieckiego i Niesieckiego Borowscy pieczętujący się tym herbem pochodzili z jednego z roku Skarbków, a osiedliwszy się w Borowej nieopodal Wisły nazwali się Borowskimi. Rodzina ta była w posiadaniu Borowej przez blisko pięć wieków. Kolejni członkowie tej rodziny

pełnili funkcje kolatora borowskiego kościoła. Na zachowanych dokumentach w archiwum w Tarnowie i archiwum parafialnym w Borowej występują pieczęcie tłoczone i odcisnięte w laku, na których widnieje herb Awdaniec. W kilku przypadkach występują pieczęcie, na których herby są podwójne np. Awdaniec z lewej strony, a Doliwa (trzy róże) z prawej lub z prawej Brochowicz (biały jeleni). Są to herby tylko jednej rodziny. W pierwszym przypadku herbem takim posługiwali się Antoni Skarbek Borowski, którego żoną była Ludwika Rykowska herbu Doliwa. Drugi z kolei dotyczył Józefy Skarbek Borowskiej i jej męża

Ludwika Wiktora herbu Brochowicz. Stwierdzić należy, iż mimo różnych związków małżeńskich rodzina Borowskich zawsze zachowywała swój rodowy herb Awdaniec. Herby łączone trwały krótko i zmieniały się z chwilą nowych związków małżeńskich.

Na przestrzeni dziejów Borowscy herbu Awdaniec byli właścicielami nie tylko Borowej, ale i okolicznych wiosek. W 1410 roku Gliny Wielkie były własnością Jana Borowskiego. W 1518 roku Mieszkowa (część Glin Małych) była w rękach Stanisława Borowskiego. W 1578 roku Mikołaj Borowski był właścicielem Ciechowej i Glin Małych. W 1595 roku Gizowa należała do Jakuba Borowskiego. W 1664 roku Adam Borowski był właścicielem Sadkowej Góry. W 1742 roku Antoni Borowski posiadał Breń, a Samuel Borowski był właścicielem Łysakowa. W roku 1721 Ujście było w posiadaniu Władysława Borowskiego. Należy sądzić iż dalsze badania nad dziejami regionu ukażą ściślejszy związek okolicznych wiosek z ośrodkiem borowskim zarządzanym przez Skarbków Borowskich herbu Awdaniec.

UZASADNIENIE

Herb to znak rodowy, klejnot, szlachectwo, a także godło państwa, prowincji, miasta, cechu, instytucji. Herb to również symboliczny znak zawierający wiele treści. Symbolicznie wyraża pewną formę komunikacji społecznej. Często podkreśla związki z określonym obszarem i jest wyrazem poczucia terytorialnej wspólnoty, ale i odrębności wobec innych zbiorowości.

Kierując się powyższymi informacjami dotyczącymi heraldyki, herbu Awdaniec i jego związków z regionem borowskim chcę przytoczyć kilka faktów, które przemawiają za tym aby Awdaniec obrać jako godło gminy Borowa.

- Nawiązując do genezy herbu wiemy, iż był ściśle związany z zamkiem Wawel i rzeką Wisłą. Borowa do II wojny światowej wchodziła w skład województwa krakowskiego. Etnografowie mieszkańców rejonu borowskiego zaliczają Wschodnich Krakowiaków. Litera „W” w herbie może symbolizować nazwy rzek Wisły i Wisłoki, jak również związek z królewskim grodem Krakowem.

- Borowa jest wioską, która liczy ponad 600 lat. Przyjęcie herbu Awdaniec jest nawiązaniem do bardzo starej tradycji naszego regionu, ponieważ wieś była pod wpływami grodu sandomierskiego, w którym herb ten był najbardziej rozpowszechniony.

- Awdaniec to herb ściśle związany z rodem Borowskich, którzy przez ponad pięć wieków mieli w swoich rękach dobra borowskie, a na wystawionych przez siebie dokumentach używali pieczęci tłoczonych i łąkowych z owym herbem. Każdy kto choć trochę czytał o herbach zrozumie, iż herb ten łączy się ściśle z wioską o nazwie Borowa.

- Warto zwrócić uwagę na nazwę herbu, co oznacza „dziękuję”. Myślę, iż ta treść zawarta w herbie będzie wyrażać w pewnym stopniu kulturę mieszkańców używających tego znaku.

- Cechą charakterystyczną dla herbu Awdaniec jest również to, iż wiąże się to ściśle ze zbiorowością terytorialną obecnej gminy. Jak wykazałem wyżej, połowa wiosek wchodzących w skład obecnej gminy na przestrzeni dziejów związana była w Borowskimi herbu Awdaniec. Może być zatem przyjęty jako herb reprezentujący ziemię borowską.

- Największym atutem tego herbu jest to, iż w symbolice swej podkreśla związek z państwem polskim. Herb zachowuje kolory biały i czerwony, które są barwami narodowymi.